

Symptoomspecifieke effecten van antidepressiva versus cognitieve gedragstherapie in de behandeling van depressie

ARTIKEL

LITERATUUR

- Boschloo L, Bekhuis E, Weitz ES, Reijnders M, DeRubeis RJ, Dimidjian S, Dunner DL, Dunlop BW, Hegerl U, Hollon SD, Jarrett RB, Kennedy SH, Miranda J, Mohr DC, Simons AD, Parker G, Petrak F, Herpertz S, Quilty LC, Rush AJ, Segal ZV, Vittengl JR, Schoevers RA, Cuijpers P. Symptom-specific efficacy of antidepressant medication versus cognitive behavioral therapy in the treatment of depression: results from an individual patient data meta-analysis. *World Psychiatry* 2019; 18: 183-91.
- Weitz ES, Hollon SD, Twisk J, van Straten A, Huibers MJ, David D, e.a. Baseline depression severity as a moderator of depression outcomes between cognitive behavioral therapy versus pharmacotherapy. An individual patient data meta-analysis. *JAMA Psychiatry* 2015; 72: 1102-9.

AUTEUR

LYNN BOSCHLOO

E-mail: l.boschloo@vu.nl

Waarom dit onderzoek?

Een recente meta-analyse op basis van individuele-patiëntendata (IPD-meta-analyse) heeft aangetoond dat het gebruik van antidepressiva iets effectiever is in de behandeling van depressie dan cognitieve gedragstherapie (CGT) (Weitz e.a. 2015). Wij onderzochten dit in meer detail door specifiek te kijken naar de effecten op individuele depressieve symptomen.

Onderzoeksvraag

Wat zijn de symptoomspecifieke effecten van antidepressiva ten opzichte van CGT in de behandeling van depressie en hoe verhouden deze effecten zich tot elkaar?

Hoe werd dit onderzocht?

Op basis van een update van de IPD-meta-analyse van Weitz e.a. (2015) onderzochten wij de symptoomspecifieke effecten van antidepressiva ten opzichte van CGT. Hiervoor selecteerden we 17 gerandomiseerde gecontroleerde studies waarin men voorafgaand aan en na afloop van de behandeling depressieve symptomen heeft gemeten met de 17 items van de *Hamilton Rating Scale for Depression*. Vervolgens maakten we een netwerkschatting met daarin de behandelconditie en de verschilscores van de 17 symptomen om na te gaan hoe de symptoomspecifieke effecten zich tot elkaar verhielden.

Belangrijkste resultaten

Vijf symptomen (sombere stemming, schuldgevoelens, suïcidale gedachten, psychische angstklachten en algemene somatische klachten) lieten een significant grotere verbetering zien na het gebruik van antidepressiva dan na CGT. Voor de twaalf andere symptomen werden geen significante verschillen gevonden tussen de twee behandelcondities. Het geschatte netwerk liet zien dat vier (schuldgevoelens, suïcidale gedachten, psychische angstklachten en algemene somatische klachten) van de vijf effecten niet volledig verklaard konden worden door de andere effecten. Patiënten die voorafgaand aan de behandeling hoger scoorden op de vijf symptomen waar we een effect voor vonden, bleken over het algemeen meer baat te hebben bij antidepressiva dan bij CGT; de effectiviteit van de twee behandelingen was vergelijkbaar voor patiënten die laag scoorden op deze vijf symptomen.

Consequenties voor de toekomst

Ons onderzoek liet zien dat individuele depressieve symptomen sterk verschilden in reactie op antidepressiva ten opzichte van CGT. Op basis van de netwerkschatting konden we bovendien inzichtelijk maken hoe deze symptoomspecifieke effecten zich tot elkaar verhielden. Op basis van de gedetecteerde symptoomspecifieke effecten konden we vervolgens patiënten identificeren die waarschijnlijk meer baat zouden hebben bij antidepressiva dan bij CGT. Een symptoomspecifieke benadering heeft dan ook potentie voor 'precisiepsychiatrie'.